

s f r j

Nataša Perić
Marko Jelača
Teodora Kosijer
Nikolina Vasilčić

NAROD

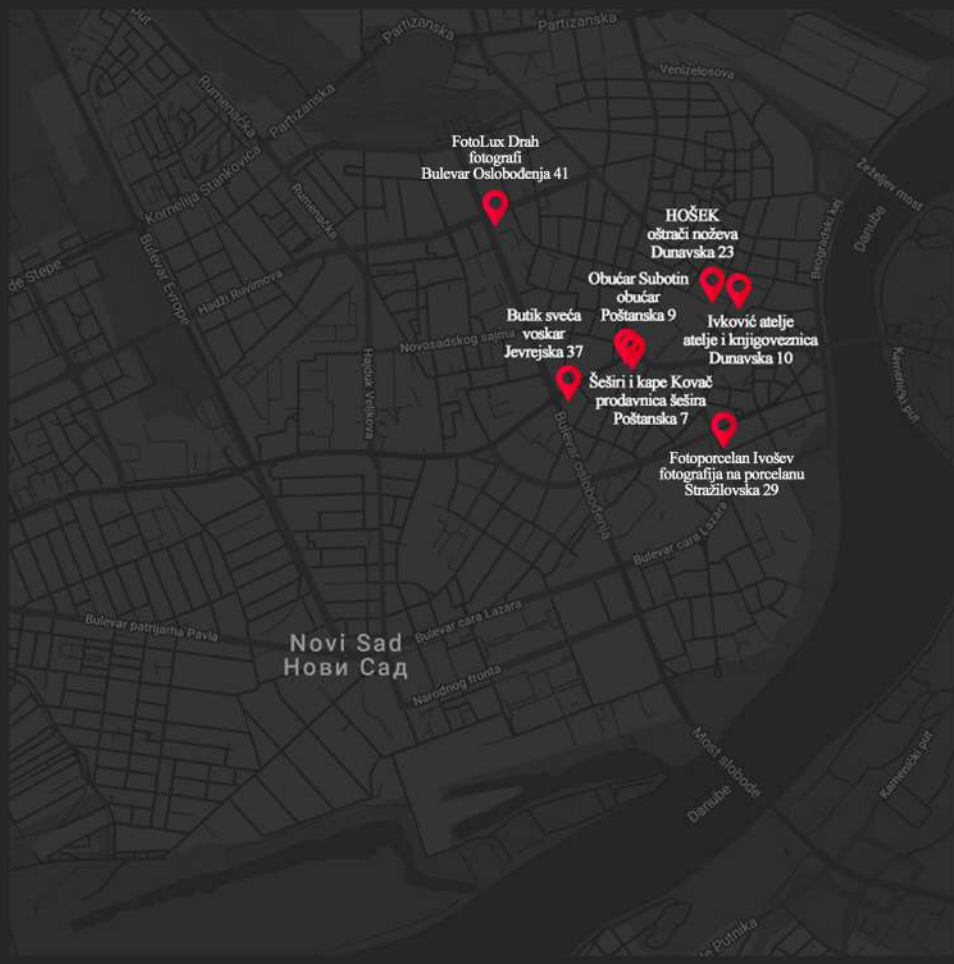
BPEME

Diktatura

ZANATSKJE PORODICE OPSTALE U VREME SFRJ

FotoLux Draž
fotografi
Bulevar Oslobođenja 41

HOŠEK
oštrači noževa
Dunavska 23

Obučar Subotin
obučar

Butik sveća
voskar
Jevrejska 37

Poštanska 9

Ivković atelje
atelje i knjigoveznica
Dunavska 10

Šeširi i kape Kovač
prodavnica šešira
Poštanska 7

Fotoporcelan Ivošev
fotografija na porcelanu
Stražilovska 29

Novi Sad
Нови Сад

ФРАЊА ХОШЕК

HOŠEK, OŠTRAČI NOŽEVA

- poreklom iz **Česke**
- početak 19. veka - dolaze u **Novi Sad**
- od 1895. godine do danas radnja u **Dunavskoj ulici** (osnivač Ignjat Hošek)
 - usavršavanje, prilagođavanje **promenama**
 - korišćenje novih modifikovanih **mašina**
- **oštre se** noževi, makaze, druga sečiva i hirurški instrumenti
- danas- **Laslo Hošek** - 5. generacija verna porodičnom zanatu

”Oštrenje noževa je **porodična tradicija**. Moji preci su zanat usavršavali čitav vek, zato je moja odgovornost velika, da dam sve od sebe, ono najbolje - da ne izneverim ugled oca, dede, pradede, čukundede. Ipak , ne možemo se zadržati samo na toj tradiciji, trudimo se da **usavršimo rad** i opravdamo poverenje mušterija.”

Laslo Hošek

INTERVJU

SCAN ME

99

ОБУЃАР

ВЛАСНИК
ПРЕДУЗЕТНИК
СУБОТИН
БРАНИСЛАВ

ПОПРАВКА ОБУЃЕ

SUBOTIN, OBUĆARI

- zanatsku **tradiciju** čuvaju još od 1935. godine (kada je na selu osnovana prva radionica)
- nakon dolaska u Novi Sad otvaraju **radionicu** u Poštanskoj ulici 9 gde se i danas nalaze
- kako saznajemo u intervjuu, u vreme Jugoslavije ljudi su više cenili zanat, a njihova radionica uspeła je da se izbori sa poteškoćama jer se **zanat** prenosio sa kolena na koleno

INTERVJU

SCAN ME

RUČNA IZRADA
ŠEŠIRI K KAPE
S. KOVAC

VLASNIC: ANA FELIPOVIC

PUŠTANSKA 7 KOVI SAD

KOVAČ, ŠEŠIRDŽIJE

- porodični kapadžisko-šeširdžijski zanat započeo je **Stevan I Kovač** (1898-1943) upisuje zanatsku školu i paralelno u zanatskoj radnji izučava šeširdžijski zanat
 - polaže kalfenski ispit i otvara svoju prvu radionicu u **Pašićevoj ulici 12**
 - tokom Drugog svetskog rata kape i šešire **prodaje** u Žablju i Temerinu
- nakon rata njegov sin **Stevan II** krenuo je očevim stopama upisavši se na isti zanat. Polaže **kalfenski ispit** 1949. godine i kraće vreme radi u radionici drugog majstora
 - **majstorski ispit** u kojem izrađuje šešir sa velikim obodom polaže 1962. godine i potom otvara svoju radnju u **Jevrejskoj ulici 27** u pasažu, gde radi zajedno sa svojom suprugom i još dve radnice. Obučava zanatlije u svojoj radionici i postaje član komisije pri polaganju ispita za zvanje **majstora kapadžisko-šeširdžijskog zanata**
 - u prednjem delu **radionice** nalazio se prodajni deo a u nastavku prostor za izradu kapa i šešira. Materijal se nabavljao iz Slovenije i fabrike šešira Begej iz Zrenjanina
 - proizvodi su se **izlagali** na sajmovima, i prodavali u Debeljači, Rumi i Šidu
- 1975. radionica se seli u **Poštansku ulicu 5**. 1990-ih nastaju problemi sa materijalom
 - **Stevanova ćerka Ana**, paralelno sa Građevinskom školom izučavala je porodični zanat. Danas su kupci stare mušterije i ljudi iz sveta pozorišta, televizije i filma

INTERVJU

SCAN ME

IVOŠEV, FOTOGRAFIJE NA PORCELANU

- **Anđelka Ivošev** (1949-, Novi Sad)
- **hemijski tehničar** na Tehnološkom fakultetu
- još kao dete se interesuje za **fotografije na porcelanu**
- uz pomoć fotografa **Radenka Tanackovića** izučava zanat
 - napušta posao na fakultetu i otvara **radionicu**
 - današnji lokal- **Stražilovska ulica**
- u vreme inflacije - siguran prihod od **prodaje fotografija**
 - **narudžbine** od kamenorezaca, porodica umrlih, ljudi koji sami sebi podižu spomenike, i za spomenike kućnih ljubimaca
 - **fotografije** formata 9x11 cm i 18x24 cm
- **specijalne porudžbine** - serije slika kao fotoreportaže, najviše portreti
- **ranije** - fotografije braon sepije, zlatni rub, ovalan oblik
- **danas** - crno bele fotografije, metalni ram od bronzne, pravougaoni oblik
- planiraju **proizvodnju** suvenira-fotografija Novog Sada, raznih likova na šoljama, tanjirima i sličnim predmetima

INTERVJU

SCAN ME

DRAH, FOTOGRAFI

- Ernest Nestor Drah (1912-1979) je studirao hortikulturu i slikarstvo u Beču
 - časovničar, mehaničar, konstruktor, metalostrugar, pronalazač...
 - **predsednik Znanstvene komore** u Novom Sadu
 - unapredio fotoaparata "Lajku" - dodaje uređaj sa samookidačem
 - **pronalasci**: sinhronizacija sa blic lampom, specijalni svetlomer, uređaj za opsecanje fotografija, komora za sušenje razvijenih filmova i dr.
 - prvi kod nas uvodi "Kolormat" i snima **prve kolor dijapozitive**
 - serijski **proizvodi** računarske mašine i geštetnere
 - 1954. Jevrejska ulica - **Foto "Luks"**
 - **fotografišu** svadbe, glumce, advokate, maturante, ugledne građane itd.
 - **Jelisaveta Drah** (1939-) je izučavala fotografiju u Foto "Luksu"
 - **usavršavala** zanat i znanje u Nemačkoj i Mađarskoj
 - studio sa najsavremenijom rasvetom i aparatima za snimanje
 - **veliki uspeh** - laboratorija za razvijanje "unker" kino filmova
 - **1979. atelje porušen** (izgradnja Srpskog narodnog pozorišta)
 - nova lokacija - **Ulica Zmaj Jovina 10**

INTERVJU

SCAN ME

И КЊИГОВЕЗНИЦА

ШКОВИК

ШКОВИК

IVKOVIĆ, KNJIGOVESCI

- Đorđe Ivković štampar, knjižar i izdavač
- rođen u Somboru, prelazi da živi u Novi Sad
 - zaposlen kao putujući knjižar
- kupuje od Arse Pajića 1895. njegovu štampariju
- 1899. kupuje kuću u Dunavskoj ulici i tu otvara knjigoveznicu
 - Arsa, sin Đorđa nastavlja očev posao
- zapošljavao svojevremeno preko 120 vrsnih majstora
 - zanat je izučio u Debrecinu
 - ovladao je veštinu restauriranja starih knjiga
- dobija nagradu na Međunarodnoj izložbi knjigovezačkih radova
 - unuk Đorđa, Dragomir nastavlja porodičnu tradiciju
 - se bavi umetničkim povezom i restauracijom knjiga
 - diplomu knjigovesca dobija 1969. godine
 - nakon toga odlazi na usavršavanje u SAD,
- trenutno radi sa svojim sinom Đorđem u knjigoveznici

INTERVJU

SCAN ME

SVEČA

VOSKAR

VOSKAR

VOSKAR

VOSKAR

FOTO
CO

FOTOGRAFIJE

KORIČENJE

TOKIĆ, VOSKARI

- zanatlije koje se bave pravljenjem i prodajom sveća
- nekada su to radili uporedo sa licidarskim zanatom
- Jagoda Tokić ima tzv. butik sveća kod Futoške pijace
 - u starom Novom Sadu je bilo mnogo više voskara
 - u periodu od 18og do 19og veka imali su svoj ceh koji je štitio njihova prava
- Jagodina radionica je jedina koja se ovim bavi u Novom Sadu
 - nalaze se na istoj lokaciji već 40 godina
 - nekada je bilo mnogo više posla

SCAN ME

LITERATURA

1. Borivoj Miroslavljević, Ljudi sa tri oka: Antologija fotografije Vojvodine, Novi Sad, 2007.
2. Borivoj Miroslavljević, Ljudi sa tri oka: Antologija fotografije Vojvodine, Novi sad, 2018.
3. Enciklopedija Novog Sada (VAS- GAV), sveska 5, Novosadski klub, Prometej- Novi Sad, 1996.
4. Enciklopedija Novog Sada (IBR- JEŠ), sveska 9, Novosadski klub, Prometej- Novi Sad, 1997.
5. Enciklopedija Novog Sada (FOG- ŠUŠ), sveska 30, Novosadski klub, Prometej- Novi Sad, 2009.